

Handläggare:
Annika Feychting tel 508 264 91
Avdelningen för Strategisk Trafikplanering

2002-08-27

Dnr 02-300-2474:1

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Remiss om vägtrafikinspektionsutredningen (SOU 2002:65)

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden överlämnar och åberopar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Olle Zetterberg

Monica Hildingson

SAMMANFATTNING

Vägtrafikinspektionsutredningen har haft till uppgift att närmare granska förutsättningarna för tillskapandet av en vägtrafikinspektion. Utredningen föreslår att en vägtrafikinspektion inrättas som skall tillse att berörda systemutformare, bl.a. vägghållarna, utvecklar ett systematiskt arbetssätt för att förebygga vägtrafikolyckor som kan leda till dödsfall eller allvarliga skador. Utredningen föreslår att en sådan vägtrafikinspektion inrättas inom ramen för Vägverkets verksamhet. För att säkerställa inspektionens självständiga roll föreslår utredningen att chefen för inspektionen tillsätts av regeringen, att inspektionen lyder direkt under Vägverkets styrelse och den får en egen anslagspost och egna resultatmål i Vägverkets regleringsbrev.

Kontoret anser det angeläget att ytterligare åtgärder vidtas för att minska antalet dödade och skadade i trafiken. En myndighet med en övergripande roll att tillse att alla de parter som har ansvar för utformningen av vägtransportsystemet också tar sitt ansvar kan vara en viktig samlande kraft för ett systematiskt och skadeförebyggande säkerhetsarbete. Inom andra transportsystem såsom flyget eller järnvägen förekommer redan denna typ av verksamhet. För att vägtrafikinspektionen ska kunna driva arbetet systematiskt och verkningsfullt kommer arbetssätt och hög kompetens inom skadeförebyggande arbete hos inspektionen att vara en viktig framgångsfaktor. För att inte inspektionens självständighet och trovärdighet

Bilaga: Vägtrafikinspektionsutredningens slutbetänkande SOU 2002:65: En vägtrafikinspektion.
Förord, innehållsförteckning och sammanfattning

skall ifrågasättas bör en annan placering än den inom ramen för Vägverkets verksamhet övervägas.

UTLÅTANDE

Kontorets synpunkter

Riksdagens beslut om nollvisionen hösten 1997, får till konsekvens att de som professionellt utformar och förvaltar vägtransportsystemet har ett säkerhetsansvar, som dock inte lagreglerat. I Trafikansvarsutredningen, som bl.a. har sökt tydliggöra detta ansvar, föreslås att en särskild vägtrafikinspektion inrättas. Den utredning, som kommunstyrelsen har nu sänt på remiss till gatu- och fastighetsnämnden – Vägtrafikinspektionsutredningen – har haft till uppgift att närmare granska förutsättningarna för tillskapa en sådan vägtrafikinspektion. Sammanfattningen av utredningen bifogas.

Inledningsvis konstaterar utredningen att det alltid är brister i en eller flera enskilda faktorer som vägen, fordonet, användningen eller regelsystemet som förklarar uppkomsten av allvarliga skador i en vägtrafikolycka. Dessa fel och brister är i sin tur ett resultat av medvetna och omedvetna beslut tagna av en mängd olika aktörer i den process som föregår själva utformningen av de olika komponenterna.

Granskning riktad mot vägtrafiksystemet som sådant och ansvariga systemutformare inom detta system utförs i stort sett inte i dag. Vägtrafikinspektionsutredningen anser att detta är otillfredsställande särskilt som antalet dödade och svårt skadade dröjer kvar vid alltför höga tal.

Utredningen föreslår att en vägtrafikinspektion inrättas som skall tillse att berörda systemutformare utvecklar ett systematiskt arbetssätt för att förebygga vägtrafikolyckor som kan leda till dödsfall eller allvarliga skador. I dagsläget är inspektionen beroende av ett frivilligt deltagande från respektive systemutformare och måste därför arbeta med styrmedel som avtal, rekommendationer, information etc. På sikt bör dock också inspektionen förses med ytterligare föreskriftsmandat.

Inriktningen av verksamheten avgörs av var den kan få störst säkerhetseffekt och därmed effektivast bidrar till trafiksäkerhetsmålen. Utredningen föreslår att chefen för Vägtrafikinspektionen får ansvaret för frågor om samverkan med andra myndigheter och inspektioner som bedriver tillsyn av betydelse för trafiksäkerheten på väg. I de fall lagstiftning inom andra myndigheters verksamhetsområden är tillämplig, skall inspektionen samordna sitt arbete med andra myndigheter och inspektioner för att på så sätt använda samhällets tillgängliga tillsynsresurser effektivt. Inspektionen måste arbeta med olika styrmedel som dialog, opinionsbildning, skrivelser etc. Utredningen anser att frågan om att förse Vägtrafikinspektionen med möjligheter att på egen hand formellt agera då brister upptäcks också måste prövas i ett framtida lagstiftningsarbete.

Med utgångspunkt från möjligheten att driva en effektiv och statsfinansiellt försvarbar lösning har utredningen i dagsläget inte förordat en självständig fristående vägtrafikinspektion. Utredningen anser dock att regeringen bör

pröva om inte Vägtrafikinspektionen bör ingå i en större organisation tillsammans med övriga inspektioner. Vägtrafikinspektionsutredningen föreslår därför att en Vägtrafikinspektion inrättas inom ramen för Vägverkets verksamhet. För att säkerställa inspektionens självständiga roll föreslår utredningen att chefen för inspektionen tillsätts av regeringen, att inspektionen lyder direkt under Vägverkets styrelse och att den får en egen anslagspost och egna resultatmål i Vägverkets regleringsbrev.

Kontorets synpunkter

Kontoret anser att det är angeläget att ytterligare åtgärder vidtas för att minska antalet dödade och skadade i trafiken. Ett stort antal åtgärder av en mängd olika aktörer inom vägtransportområdet kommer att behövas för att döds- och skadetalen ska vända åt rätt håll. En myndighet med en övergripande roll att tillse att alla de parter som har ansvar för utformningen av vägtransportsystemet också tar sitt ansvar kan vara en viktig samlande kraft för systematiskt och skadeförebyggande säkerhetsarbete. Inom andra transportsystem så som flyget eller järnvägen förekommer redan denna typ av verksamhet.

Vägtrafikinspektionen kommer inte att ha mandat att ålägga andra parter vissa åtgärder, handlingslinjer etc. Kontoret anser att det är bra att vägtrafikinspektionens arbete startar med en sådan utgångspunkt, så att ett effektivt samarbete kan etableras. En viktig framgångsfaktor för inspektionens arbete är hur verksamheten kommer att bedrivas i förhållande till alla inblandade parter. För att vägtrafikinspektionen ska kunna driva arbetet systematiskt och verkningsfullt kommer hög kompetens inom skadeförebyggande arbete och en god samarbetsförmåga hos inspektionen att vara en viktig framgångsfaktor.

Placeringen av vägtrafikinspektionen inom ramen för Vägverkets verksamhet kan ifrågasättas. Det finns stor risk trovärdigheten och dess självständighet kan ifrågasättas. Utredningen anser att en samordning med andra inspektioner inom transportområdet skulle vara en fördel, att det finns rekryteringsskäl, verksamhetsskäl och ekonomiska skäl att tillämpa en sådan ordning. Kontoret instämmer i detta och förordar att en sådan lösning tillskapas.

SLUT